

Egymás közt

Túry Mária és Kádár György emléktárlata

BALÁZS SÁNDOR

Galéria Lénia, 2018. IX. 15. – X. 15.

Nehezen elképzelhető helyzet, hogy két alkotóművész egy térben, egy műteremben végezze alkotótevékenységét. Részben egymás hatása alatt, egymás inspiráló, megtermékenyítő közelében, másrészt egymás integritását, ha tetszik magányát elkerülhetetlenül sűrűlve – noha nyilván valamelyest szeparáltan és mindenképpen külön világba építkezve, abba költözve, oda visszavonulva.

Tárgyak egy műteremből címmel Túry Mária és Kádár György festőművészek életművéből válogat a Lénia Galéria. Az alkotások az életművek egyetlen, noha kiterjedt szegmensét mutatják meg a 60-as, 70-es, 80-as évekből, az alkotópálya középvidékéről. A munkák tematikai közép-pontja a csendélet, amely mindkét alkotó életművében domináns szerepkörben jelent meg olykor egymáshoz közeli, mégis eltérő

TÚRY MÁRIA: Székek, 1960, olaj, vászon, 41,5×43,5 cm

KÁDÁR GYÖRGY: Poharas csendélet (Vörös-kék csendélet), 1962, olaj, farost, 45×100 cm, HUNGART © 2018

stiliztikai jegyek kíséretében. Láthatjuk, hogy ez a műfaj milyen sok szálból fonódott szövetté, markánsan egyéni jelleget biztosítva az alkotásoknak.

Hogy az alkotó akkor is magából építkezik, önképét formálja képpé, amikor reáliákat helyez maga elé, azokat rendezi a műalkotás előszobájába, ennek több kiváló példája is látható e tárlaton. Az oldottabban, lágyabban konstruktív Túry Mária *Székek* című alkotása rejtelmek, háttérutalások megnyilatkozása. A két, egymáshoz közeli színtartományban

tartott, tolakodón a kép előterébe nyomuló szék csaknem szétfeszíti a képteret. Mögöttük változatos színekben még több szék tűnik fel, az enyhén perspektivikus megjelenés, a kompozíció rendje a végtelen sokaság érzetét ébreszti, amely a mélységben felnyitott, világos tónusokba veszik. E képtárgyakhoz nem csupán funkciót rendel képzeletünk – hogy emberek ülnek, netán trónolnak rajtuk –, de felerősödik státuszjel voltuk, szimbolikus-metaforikus töltetük.

Kádár György alkotásainak némelyike mintha kollázsolás eredménye volna (*Vörös-kék csendélet* vagy a *Csendélet két dióval*), noha olajjal festett munkákról van szó. A különböző színben feltűnő mezők síkrétegeként rakódnak egymásra, hogy találkozásaiuk vonalában élesen elváljanak.

Hasonló benyomást kelt a *Poharas csendélet*. Egzakt, egyszerű, ridegséget árasztó komor kép, amely egyidejűleg több nézetből, mi több, eltérő térhelyzetekben, megsokszorozódó mélységi terekben mutatja a furcsa élekkel felruházott poharakat s a rájuk mintegy pressziót gyakorló kancsót. A kép törvényt sugall, de rögtön meg is kérdőjelezi annak hatályát, mivel a vonalak és az árnyékok különböző terek jelenlétére vonatkoznak. E kép nem nézhető gyanútlanul vagy önfeledten. Mintha nem csupán egy csendélet megjelenítése munkálkodott volna az alkotó elképzelései között, hanem társadalmi-emberi vonatkozások, viszonyok feltérképezése, a képtárgyakban megnyíló szimbolikus tartalom.